

tywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Brak jest dotychczas rozporządzenia właściwego ministra ds. finansowych, które określałoby szczegółowy zakres funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w bankach. Obowiązujące w tym obszarze Rekomendacja H jak i Uchwała nr 258/2011 KNF zobowiązały banki do wprowadzenia systemu kontroli wewnętrznej dostosowanego do struktury organizacyjnej, który obejmowałby wszystkie jednostki organizacyjne oraz podmioty zależne²⁵⁸.

Zarząd banku na podstawie Rekomendacji H²⁵⁹ powinien opracować i wdrożyć spójną i kompleksową strukturę systemu kontroli wewnętrznej, w ramach której funkcjonują mechanizmy kontroli ryzyka, badanie zgodności działania banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz **audyt wewnętrzny**, która przyczyni się do zapewnienia, że cel systemu zostanie zrealizowany.

Różnice między kontrolą wewnętrzną a audytem dotyczą wielu płaszczyzn, szczególnie obszaru i celu działania oraz sposobu ich organizacji. Jeśli obszarem działania w kontroli wewnętrznej jest konkretny zakres działania banku, to audyt wewnętrzny obejmuje całość działania banku, a w szczególności obszary zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej. Różne są też ich cele – kontrola wewnętrzna ma zapewnić prawidłowość, rzetelność i wiarygodność informacji finansowych, natomiast audyt powinien być ukierunkowany na poprawę przyszłych działań w szczególności obszarach kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem. Kontrola wewnętrzna wykonywana jest przez osoby związane z obszarem, którego dotyczy, podczas gdy audyt wewnętrzny jest działalnością niezależną i powinien być prowadzony przez osoby niezwiązane z ocenianym obszarem.

Audyt wewnętrzny oznacza czynności służące niezależnemu przeglądowi i ocenie działań operacyjnych banku.

Audyt wewnętrzny jest działalnością niezależną, której celem jest usprawnienie działalności operacyjnej banku i skupia się na takich kwestiach jak:

- skuteczność realizacji strategii,
- efektywność zarządzania,
- prawidłowość procedur.

Audyt wewnętrzny nie jest kontrolą. Audytor ma znaleźć rozwiązania, które zminimalizują ryzyko wystąpienia jakiegoś zdarzenia w przyszłości, nawet gdy do niego jeszcze nie doszło. Audyt pomaga w osiągnięciu założonych celów poprzez systematyczne i zdyscyplinowane podejście do oceny oraz doskonalenie skuteczności zarządzania ryzykiem i skuteczności kontroli wewnętrznej. Audyt wewnętrzny należy traktować jako narzędzie, które ma zapewnić doskonalenie kontroli wewnętrznej funkcjonującej w banku. Pamiętać jednak należy, że obszar kontroli wewnętrznej jest tylko jednym z obszarów, w których działa audyt we-

²⁵⁸ Uchwała nr 258/2011 KNF, § 35.

²⁵⁹ Rekomendacja H, rekomendacja 2.

wewnętrzny. Warto podkreślić doradczą rolę audytu. Służby audytu wewnętrznego mogą być wykorzystywane nie tylko do oceny przyjętych rozwiązań, ale również jako eksperci, którzy (przy zachowaniu odpowiednich założeń gwarantujących niezależność) mogą doradzać w jakim zakresie i w jaki sposób należy wprowadzić niezbędne zmiany w zarządzaniu ryzykiem i w funkcjonowaniu kontroli wewnętrznej.

Za zorganizowanie komórki audytu wewnętrznego jest odpowiedzialny zarząd banku.

Audyt wewnętrzny winien być niezależny. Przez niezależność należy rozumieć brak okoliczności, które zagrażałyby bezstronnemu wykonywaniu obowiązków przez audytora. W Uchwale nr 258/2011 KNF wskazano mechanizmy, które mają zapewnić niezależność komórki audytu wewnętrznego od istotnych nacisków podczas przeprowadzania kontroli. Przede wszystkim chodzi tu o uniezależnienie funkcji audytu wewnętrznego od wszelkiej działalności operacyjnej banku.

Komórka audytu wewnętrznego powinna działać w oparciu o sformalizowany dokument określający cel, uprawnienia oraz zakres zadań i odpowiedzialności komórki. Powinna być usytuowana w strukturze organizacyjnej banku w sposób gwarantujący jej wykonywanie zadań w sposób w pełni niezależny i obiektywny. Celem takiego procesu jest zapewnienie, że audytor wewnętrzny będzie mógł komfortowo, w sposób obiektywny przedstawić zidentyfikowane przez siebie spostrzeżenia i nieprawidłowości, nie obawiając się o swoje uposażenie, a nawet przyszłość w banku. Ma to szczególne znaczenie w przypadku zidentyfikowania istotnych słabości w systemie kontroli wewnętrznej w obszarze bezpośrednio nadzorowanym przez prezesa zarządu²⁶⁰.

Dla banków spółdzielczych, szczególnie małych i średnich, zorganizowanie tak funkcjonującej komórki audytu wewnętrznego nastrocza wiele problemów, poczynając od zatrudnienia wysoko wyspecjalizowanej kadry po podporządkowanie jej w strukturze organizacyjnej banku. Z pomocą przyszedł jednak ustawodawca, który zezwolił, by kontrola wewnętrzna w bankach spółdzielczych zrzeszonych w bankach zrzeszających mogła być wykonywana przez bank zrzeszający na zasadach określonych w umowie zrzeszenia²⁶¹.

Banki spółdzielcze zrzeszone w bankach zrzeszających systematycznie wprowadzały to rozwiązanie. Dzisiaj, po nowelizacji Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych przy obowiązku tworzenia systemu ochrony bądź zrzeszenia zintegrowanego ustawodawca wprowadził zapis, że w przypadku, gdy bank zrzeszający lub banki spółdzielcze są uczestnikami systemu ochrony, kontrola wewnętrzna wykonywana jest w tych bankach na zasadach określonych w umowie systemu ochrony²⁶².

²⁶⁰ Maciej Piółunowicz i in., *Audyt wewnętrzny*, „Przegląd Corporate Governance”, 2013, nr 3.

²⁶¹ Ustawa Prawo bankowe, art. 10 ust. 1.

²⁶² Tamże, art. 10 ust. 2.

Uchwała nr 258/2011 wskazuje na mechanizmy, które powinny zapewnić niezależność komórki audytu wewnętrznego²⁶³:

- bezpośredni kontakt audytora wewnętrznego z zarządem i **radą nadzorczą** banku,
- szczegółowy tryb powoływania audytora wewnętrznego,
- szczegółowy tryb kontroli poziomu wynagrodzeń pracowników komórki audytu wewnętrznego,
- udział audytora w posiedzeniach zarządu i **rady nadzorczej**, gdy w zakresie spraw omawianych są zagadnienia dotyczące bezpośrednio zadań komórki i nadzoru nad kontrolą wewnętrzną,
- udział, co najmniej raz w roku, kierującego komórką audytu wewnętrznego w posiedzeniu **rady nadzorczej**, na którym byłaby omawiana działalność komórki audytu wewnętrznego,
- ochrona pracowników audytu wewnętrznego przed nieuzasadnionym rozwiązaniem stosunku pracy.

Raportowanie radzie nadzorczej i zarządowi przez audytora obejmuje informacje z zakresu²⁶⁴:

- przestrzegania przepisów prawa oraz obowiązujących w banku regulacji wewnętrznych,
- funkcjonowania w banku systemu informacji zarządczej,
- skuteczności ujawniania w ramach kontroli funkcjonalnej błędów i nieprawidłowości oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych lub korygujących,
- realizacji określonych i wymaganych przez zarząd celów i polityki banku,
- kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych,
- jakości (dokładności i niezawodności) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego,
- adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemu informatycznego,
- efektywności wykorzystania dostępnych środków, w tym funduszy własnych i zasobów we wszystkich obszarach działalności banku,
- oceny struktury organizacyjnej banku, podziału kompetencji i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i stanowiskami pracy, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji,

²⁶³ Uchwała nr 258/2011 KNF, § 44.

²⁶⁴ Tamże, § 45.

- oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych w aspekcie poprawy efektywności działania banku jako całości,
- czynności zlecanych przez bank do wykonania podmiotom zewnętrznym.

Według Rekomendacji H audytor wewnętrzny to „pracownik komórki audytu wewnętrznego wykonujący w banku czynności kontrolne, posiadający kwalifikacje, doświadczenie i umiejętności w zakresie badania ryzyka występującego w działalności banku oraz postępujący zgodnie z przyjętymi w banku standardami praktyki zawodowej oraz zasadami etyki audytora wewnętrznego”²⁶⁵.

Czym zatem powinien charakteryzować się audytor wewnętrzny? Przede wszystkim odpowiednią postawą etyczną, obiektywizmem, czyli niezależnością poglądów od czynników pozamerytorycznych. Powinien mieć zapewnione wynagrodzenie na poziomie umożliwiającym zatrudnienie wysoko wykwalifikowanych specjalistów oraz możliwości udziału w szkoleniach w celu podnoszenia kwalifikacji. Powinien mieć zapewniony dostęp do wszystkich informacji i sprawozdań, niezbędnych do wykonania czynności kontrolnych, prawo do żądania ustnych i pisemnych wyjaśnień, dostępu do systemu informatycznego, sprawdzania i kopiowania dokumentów źródłowych oraz sporządzania dokumentacji roboczej.

Rada nadzorcza banku jest odpowiedzialna za zapewnienie efektywnego nadzoru nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej.

Rada nadzorcza powinna otrzymywać od zarządu banku bieżące informacje o wszelkich zmianach w przepisach powodujących potrzebę weryfikacji procedur w funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej.

Reasumując, efektywny nadzór nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej w banku spółdzielczym przez radę nadzorczą odbywa się poprzez:

- zatwierdzenie procedur dotyczących kontroli wewnętrznej,
- zapoznawanie się z informacją zarządu dotyczącą istotnych, stwierdzonych nieprawidłowości niezwłocznie po ich ujawnieniu wraz z informacją dotyczącą efektów działań podjętych w celu usunięcia nieprawidłowości,
- zatwierdzanie planów kontroli funkcjonalnej,
- zatwierdzanie planów kontroli instytucjonalnej wykonywanej przez audyt wewnętrznego, a także zlecaniej bankowi zreszającemu,
- zapoznawanie się z okresową informacją zarządu, audytora wewnętrznego oraz osoby kierującej komórką ds. zapewnienia zgodności dotyczącą wszystkich obszarów kontroli wewnętrznej.

W ramach współpracy z radą nadzorczą obowiązkiem audytora wewnętrznego jest bezpośredni kontakt, udział w posiedzeniach zarządu i **rady nadzorczej**, gdy w zakresie spraw omawianych są zagadnienia dotyczące bezpośrednio zadań komórki i nadzoru nad kontrolą wewnętrzną oraz, co najmniej raz w roku, udział

²⁶⁵ Rekomendacja H KNF, str. 3.

kierującego komórką audytu wewnętrznego w posiedzeniu rady nadzorczej, na którym byłaby omawiana działalność komórki audytu wewnętrznego.

Działanie komórki audytu wewnętrznego powinno podlegać regularnej ocenie zewnętrznej, nie rzadszej niż co pięć lat.

Audyt zewnętrzny „jest to niezależne badanie sprawozdania finansowego dokonywane przez biegłego rewidenta w celu sprawdzenia, czy jest ono zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostką przepisami prawa, statutem lub umową. Celem tego badania jest stwierdzenie czy sprawozdanie finansowe jest prawidłowe oraz rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy oraz czy zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych. Audytem zewnętrznym może też być specjalistyczne badanie (na przykład bezpieczeństwa systemu informatycznego) wykonane przez niezależny podmiot zewnętrzny”²⁶⁶.

Rada nadzorcza powinna dokonywać samodzielnej oceny funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w banku, by być w pełni przekonana o jego skuteczności. Podstawą do oceny powinny być raporty zarządu i komórki audytu wewnętrznego, ale także ścisła współpraca z audytorem zewnętrznym czy to bankiem zreszającym, czy z biegłym rewidentem. Jej funkcja w tym zakresie nie powinna sprowadzać się wyłącznie do zatwierdzenia planu kontroli instytucjonalnej czy wyboru biegłego rewidenta, ale do czynnego uczestnictwa w audytach. Przekazanie zebraniu przedstawicieli albo walnemu zgromadzeniu przez radę nadzorczą opinii i raportu biegłego rewidenta powinno wynikać z absolutnej pewności, że sprawozdanie finansowe banku zostało wnikliwie zbadane i ocenione.

²⁶⁶ Rekomendacja H, str. 3.

Wyciąg z przepisów

Część I. Funkcjonowanie banku spółdzielczego w otoczeniu instytucjonalnym

Rozdział 1. Podstawy prawne działania banku spółdzielczego

Rozszerzenie przypisów dolnych nr 5–23

(5) Art. 22b Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych

1. Banki zrzeszające lub banki spółdzielcze lub bank zrzeszający oraz zrzeszone z nim banki spółdzielcze mogą utworzyć system ochrony na podstawie umowy systemu ochrony. Banki, które utworzyły system ochrony, są jego uczestnikami. Uczestnikami systemu ochrony są również banki zrzeszające i banki spółdzielcze, które przystąpią do systemu ochrony po jego utworzeniu.
2. Uczestniczenie w systemie ochrony i wystąpienie z niego wymagają w banku spółdzielczym zgody walnego zgromadzenia albo zebrania przedstawicieli, a w banku zrzeszającym – zgody walnego zgromadzenia.
3. Banki, o których mowa w ust. 1, zawierają umowę systemu ochrony według projektu dla danego systemu ochrony zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. Bank zrzeszający albo inny podmiot działający w imieniu banków na podstawie udzielonego przez nie upoważnienia przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego projekt umowy systemu ochrony z wnioskiem o jego zatwierdzenie oraz o uznanie systemu ochrony. Stroną postępowania jest wyłącznie ten bank albo ten podmiot.
4. Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzje w sprawie zatwierdzenia projektu umowy systemu ochrony, o którym mowa w ust. 3, oraz uznania systemu ochrony, w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu umowy systemu ochrony.
5. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia projektu umowy systemu ochrony, o którym mowa w ust. 3, i uznania systemu ochrony, jeżeli projektowana umowa systemu ochrony naruszałaby przepisy prawa, interesy uczestników systemu ochrony, nie zapewniałaby bezpieczeństwa środków gromadzonych u uczestników systemu ochrony lub nie byłyby spełnione warunki określone w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013.

6. Decyzja o uznaniu systemu ochrony może określać:
 - 1) termin, od którego system ochrony powinien funkcjonować zgodnie z umową systemu ochrony,
 - 2) dodatkowe warunki, których spełnienie zapewni bezpieczeństwo funkcjonowania systemu ochrony,
 - 3) termin, po upływie którego decyzja wygaśnie, jeżeli warunki, o których mowa w pkt 2, nie zostaną spełnione.
7. W przypadku gdy funkcjonowanie systemu ochrony narusza przepisy prawa, zagraża interesom jego uczestników, nie zapewnia bezpieczeństwa środków gromadzonych u uczestników systemu ochrony, jest niezgodne z umową systemu ochrony lub w przypadku niespełnienia warunków określonych w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013 Komisja Nadzoru Finansowego może uchylić decyzję o uznaniu systemu ochrony.
8. Uchylenie decyzji o uznaniu systemu ochrony może nastąpić również w razie stwierdzenia, że:
 - 1) system ochrony przestał spełniać warunki określone w decyzji,
 - 2) decyzja o uznaniu systemu ochrony została wydana na podstawie fałszywych dokumentów, nieprawdziwych oświadczeń lub wskutek innych działań sprzecznych z prawem.
9. Zmiana umowy systemu ochrony wymaga zmiany zatwierdzonego projektu umowy systemu ochrony. Przepisy ust. 3–6 stosuje się odpowiednio.
10. Umowa zrzeczenia, która spełnia wymagania dla umowy systemu ochrony, może zostać przekształcona w umowę systemu ochrony. Do przekształcenia przepisy ust. 2–8 stosuje się odpowiednio.
11. W przypadku uchylenia przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o uznaniu systemu ochrony, jeżeli są spełnione wymogi określone w art. 16, dotychczasowi uczestnicy systemu ochrony są zrzeszeni na podstawie obowiązującej ich umowy zrzeczenia.
12. W zrzeczeniu, w którym został utworzony system ochrony do którego przystąpił bank zrzeszający, dotychczasowa umowa zrzeczenia w odniesieniu do banków, które nie przystąpiły do systemu ochrony, wygasa w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy systemu ochrony.

(6) Art. 10. Prawa bankowego

1. Kontrola wewnętrzna w bankach spółdzielczych zrzeszonych w bankach zrzeszających może być wykonywana przez bank zrzeszający na zasadach określonych w umowie zrzeczenia.

2. W przypadku gdy bank zrzeszający lub banki spółdzielcze są uczestnikami systemu ochrony, o którym mowa w art. 22b ust. 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. z 2014 r. poz. 109 oraz z 2015 r. poz. 1166), zwanej dalej „Ustawą o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających”, kontrola wewnętrzna, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 3 i art. 9d ust. 2, wykonywana jest w tych bankach na zasadach określonych w umowie systemu ochrony.

(7) Art. 22o Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych

1. Bank zrzeszający oraz zrzeszone z nim banki spółdzielcze mogą utworzyć zrzeszenie zintegrowane na podstawie umowy zrzeszenia zintegrowanego. Banki, które utworzyły zrzeszenie zintegrowane, są jego uczestnikami. Uczestnikami zrzeszenia zintegrowanego są również banki zrzeszające i banki spółdzielcze, które przystąpią do zrzeszenia zintegrowanego po jego utworzeniu.
2. Umowa zrzeszenia może zostać przekształcona w umowę zrzeszenia zintegrowanego, jeżeli określa co najmniej:
 - 1) sposób tworzenia i funkcjonowania systemu pomocowego zapewniającego płynność (mechanizm wsparcia płynności) i wypłacalność (system wsparcia wypłacalności) uczestników zrzeszenia,
 - 2) zasady prowadzenia kontroli i monitoringu sytuacji ekonomiczno-finansowej uczestników zrzeszenia, zgodności ich działalności z przepisami prawa, postanowieniami umowy zrzeszenia i statutami uczestników.
3. Uczestniczenie w zrzeszeniu zintegrowanym i wystąpienie z niego wymagają w banku spółdzielczym zgody walnego zgromadzenia albo zebrania przedstawicieli, a w banku zrzeszającym – zgody walnego zgromadzenia.
4. Banki, o których mowa w ust. 1, zawierają umowę zrzeszenia zintegrowanego według projektu dla danego zrzeszenia zintegrowanego zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego. Bank zrzeszający przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego projekt umowy zrzeszenia zintegrowanego z wnioskiem o jego zatwierdzenie oraz uznanie zrzeszenia zintegrowanego. Stroną postępowania jest wyłącznie ten bank.
5. Komisja Nadzoru Finansowego wydaje decyzje w sprawie zatwierdzenia projektu umowy zrzeszenia zintegrowanego, o którym mowa w ust. 4, oraz uznania zrzeszenia zintegrowanego, w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu umowy zrzeszenia zintegrowanego. W przypadku wydania decyzji o uznaniu zrzeszenia zintegrowanego Komisja Nadzoru Finansowego, na wniosek banku zrzeszającego, wydaje decyzję w sprawie stosowania w zrzeszeniu zintegrowanym niższego wskaźnika wpływów, zgodnie z art. 29 roz-

porządzenia delegowanego nr 2015/61, oraz wyższego wskaźnika wpływów, zgodnie z art. 34 tego rozporządzenia.

6. Komisja Nadzoru Finansowego odmawia zatwierdzenia projektu umowy zrzeczenia zintegrowanego, o którym mowa w ust. 4, i uznania zrzeczenia zintegrowanego, jeżeli projektowana umowa zrzeczenia zintegrowanego naruszałaby przepisy prawa, interesy uczestników zrzeczenia zintegrowanego, nie zapewniałaby bezpieczeństwa środków gromadzonych u uczestników zrzeczenia zintegrowanego lub nie byłyby spełnione warunki określone w art. 422 ust. 8 rozporządzenia nr 575/2013 oraz art. 29 i 34 rozporządzenia delegowanego nr 2015/61.
7. Decyzja o zatwierdzeniu projektu umowy zrzeczenia zintegrowanego, o którym mowa w ust. 4, oraz o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego może określić dodatkowe warunki, których spełnienie zapewni bezpieczeństwo funkcjonowania zrzeczenia zintegrowanego. Komisja Nadzoru Finansowego może określić termin, w jakim decyzja wygaśnie, jeżeli warunki te nie zostaną spełnione.
8. W przypadku gdy funkcjonowanie zrzeczenia zintegrowanego narusza przepisy prawa, zagraża interesom jego uczestników, nie zapewnia bezpieczeństwa środków gromadzonych u uczestników zrzeczenia zintegrowanego, jest niezgodne z umową zrzeczenia zintegrowanego, lub w przypadku niespełnienia warunków określonych w art. 422 ust. 8 rozporządzenia nr 575/2013 oraz art. 29 i 34 rozporządzenia delegowanego nr 2015/61 Komisja Nadzoru Finansowego może uchylić decyzję o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego.
9. Uchylenie decyzji o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego może nastąpić również w razie stwierdzenia, że:
 - 1) zrzeczenie zintegrowane przestało spełniać warunki określone w decyzji,
 - 2) decyzja o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego została wydana na podstawie fałszywych dokumentów, nieprawdziwych oświadczeń lub wskutek innych działań sprzecznych z prawem,
 - 3) zrzeczenie zintegrowane przez okres dłuższy niż określony w decyzji nie funkcjonuje zgodnie z umową zrzeczenia zintegrowanego.
10. Zmiana umowy zrzeczenia zintegrowanego wymaga zmiany zatwierdzonego projektu umowy zrzeczenia zintegrowanego. Przepisy ust. 4–7 stosuje się odpowiednio.
11. W przypadku uchylenia przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzji o uznaniu zrzeczenia zintegrowanego, jeżeli są spełnione wymogi określone w art. 16, dotychczasowi uczestnicy zrzeczenia zintegrowanego są zrzeczeni na podstawie obowiązującej ich umowy zrzeczenia.

12. W zrzeczeniu, w którym zostało utworzone zrzeczenie zintegrowane, dotychczasowa umowa zrzeczenia w odniesieniu do banków, które nie przystąpiły do zrzeczenia zintegrowanego, wygasa w terminie 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy zrzeczenia zintegrowanego.

(8) Art. 5 Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych

- 1a. Bank spółdzielczy posiadający kapitał założycielski wyższy niż równowartość 1 000 000 euro, lecz niższy niż równowartość 5 000 000 euro może prowadzić działalność na terenie województwa, w którym znajduje się jego siedziba, oraz na terenie powiatów, w których znajdują się jego placówki wykonujące czynności bankowe, o których mowa w art. 6 ust. 1.
2. Bank spółdzielczy, za zgodą banku zrzeszającego, z którym zawarł umowę zrzeczenia, może prowadzić działalność także na terenie powiatów sąsiadujących z terenem określonym w ust. 1 i ust. 1a. Działalność obejmująca inne powiaty niż sąsiadujące wymaga uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego.
5. Ograniczeń, o których mowa w ust. 1a i 2, nie stosuje się do banku spółdzielczego będącego uczestnikiem systemu ochrony, w przypadku:
 - 1) gdy bank ten jest stroną umowy o utworzeniu konsorcjum bankowego, z zastrzeżeniem, iż siedziba kredytobiorcy powinna znajdować się w zakresie działania przynajmniej jednego z uczestników konsorcjum,
 - 2) udzielania kredytów jednostkom podporządkowanym bankowi zrzeszającemu w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 42 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.) lub jednostkom, na które bank zrzeszający wywiera znaczący wpływ w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 36 tej ustawy,
 - 3) wykonywania czynności bankowych z członkami banku spółdzielczego,
 - 4) wykonywania czynności bankowych z jednostką zarządzającą systemem ochrony.

(9) Art. 20 Prawa bankowego

1. Bankiem spółdzielczym jest bank w rozumieniu art. 2 pkt 1 Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.
2. Statut banku spółdzielczego pod rygorem nieważności powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego.

Art. 91 ust. 3 Konstytucji

3. Jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, prawo przez nią stanowione jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami.

(10) Art. 36 Prawa spółdzielczego

§ 1. Walne zgromadzenie jest najwyższym organem spółdzielni.

(11) Art. 37 Prawa spółdzielczego

- § 1. Statut może postanowić, że jeżeli ilość członków przekroczy liczbę w nim określoną, walne zgromadzenie członków zostaje zastąpione przez zebranie przedstawicieli. W takim wypadku statut powinien określać zasady ustalania liczby przedstawicieli i ich wyboru oraz czas trwania przedstawicielstwa.
- § 2. Do zebrania przedstawicieli stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy i statutu o walnych zgromadzeniach.
- § 3. O czasie, miejscu i porządku obrad zebrania przedstawicieli należy zawiadomić wszystkich członków spółdzielni w sposób wskazany w statucie.
- § 4. Członek spółdzielni niebędący przedstawicielem może uczestniczyć w zebraniu przedstawicieli bez prawa głosu.

(12) Art. 38 Prawa spółdzielczego

§ 1. Do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia należy:

- 1) uchwalanie kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej,
- 2) rozpatrywanie sprawozdań rady, zatwierdzanie sprawozdań rocznych i sprawozdań finansowych oraz podejmowanie uchwał co do wniosków członków spółdzielni, rady lub zarządu w tych sprawach i udzielanie absolutorium członkom zarządu,
- 3) rozpatrywanie wniosków wynikających z przedstawionego protokołu polustracyjnego z działalności spółdzielni oraz podejmowanie uchwał w tym zakresie,
- 4) podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) lub sposobu pokrycia strat;
- 5) podejmowanie uchwał w sprawie zbycia nieruchomości, zbycia zakładu lub innej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej;

- 6) podejmowanie uchwał w sprawie przystępowania do innych organizacji gospodarczych oraz występowania z nich;
- 7) oznaczanie najwyższej sumy zobowiązań, jaką spółdzielnia może zaciągnąć;
- 8) podejmowanie uchwał w sprawie połączenia się spółdzielni, podziału spółdzielni oraz likwidacji spółdzielni;
- 9) rozpatrywanie w postępowaniu wewnątrzspółdzielczym odwołań od uchwał rady;
- 10) uchwalanie zmian statutu;
- 11) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia lub wystąpienia spółdzielni ze związku oraz upoważnienie zarządu do podejmowania działań w tym zakresie;
- 12) wybór delegatów na zjazd związku, w którym spółdzielnia jest zrzeszona.

§ 2. Statut może zastrzec do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia podejmowanie uchwał również w innych sprawach.

(13) Art. 59 Prawa spółdzielczego

§ 1. W spółdzielniach, w których walne zgromadzenie zostaje zastąpione przez zebranie przedstawicieli, z zastrzeżeniem art. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, organami tych spółdzielni są także zebrania grup członkowskich. Zasady podziału członków na grupy członkowskie i zasady działania tych zebrań określa statut.

§ 2. Do uprawnień zebrań grup członkowskich należy:

- 1) wybieranie i odwoływanie przedstawicieli na zebranie przedstawicieli;
- 2) wybieranie i odwoływanie członków rady spółdzielni, jeśli statut tak stanowi;
- 3) rozpatrywanie spraw, które mają być przedmiotem obrad najbliższego zebrania przedstawicieli, i zgłaszanie swoich wniosków w tych sprawach;
- 4) rozpatrywanie okresowych sprawozdań rady i zarządu;
- 5) wyrażanie swojej opinii i zgłaszanie do właściwych organów spółdzielni wniosków w sprawach spółdzielni, a zwłaszcza we wspólnych sprawach członków wchodzących w skład zebrania grupy.

§ 3. Statut może również określać inne zadania i uprawnienia zebrań grup członkowskich.

(14) Art. 6 Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych

1. Banki spółdzielcze, po uzyskaniu zgodnie z ustawą – Prawo bankowe zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, mogą wykonywać następujące czynności bankowe:
 - 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów;
 - 2) prowadzenie innych rachunków bankowych;
 - 3) udzielanie kredytów;
 - 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych;
 - 5) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych;
 - 6) udzielanie pożyczek pieniężnych;
 - 7) udzielanie pożyczek i kredytów konsumenckich w rozumieniu przepisów odrębnej ustawy;
 - 8) operacje czekowe i wekslowe;
 - 9) świadczenie usług płatniczych oraz wydawanie pieniądza elektronicznego w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2014 r. poz. 873 z późn. zm.);
 - 10) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych;
 - 11) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych;
 - 12) udzielanie i potwierdzanie poręczeń;
 - 13) wykonywanie innych czynności bankowych w imieniu i na rzecz banku zrzeszającego.
2. Czynności bankowe, o których mowa w ust. 1 pkt 3, 4, 6, 7 i 12, banki spółdzielcze mogą wykonywać z osobami fizycznymi zamieszkującymi lub prowadzącymi przedsiębiorstwo na terenie działania banku spółdzielczego lub z osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, a posiadającymi zdolność prawną, mającymi siedzibę lub jednostki organizacyjne na terenie działania banku spółdzielczego. Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 12, banki spółdzielcze mogą wykonywać w zakresie i trybie uzgodnionym z bankiem zrzeszającym.
- 2a. W szczególnie uzasadnionych przypadkach bank spółdzielczy będący uczestnikiem systemu ochrony może wykonać czynność bankową z osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości

prawnej a posiadającą zdolność prawną, mającymi miejsce zamieszkania lub siedzibę poza terenem jego działania, po uzyskaniu zgody organu zarządzającego tym systemem ochrony.

3. (uchylony)

Art. 7 Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych

Za zgodą banku zrzeszającego banki spółdzielcze mogą wykonywać czynności bankowe, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 pkt 7 i 10 ustawy – Prawo bankowe.

(15) Art. 5 Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych

1. Bank spółdzielczy prowadzi działalność na terenie powiatu, w którym znajduje się jego siedziba, oraz na terenie powiatów, w których w dniu wejścia w życie ustawy znajdują się jego placówki wykonujące czynności bankowe, o których mowa w art. 6 ust. 1.
- 1a. Bank spółdzielczy posiadający kapitał założycielski wyższy niż równowartość 1 000 000 euro, lecz niższy niż równowartość 5 000 000 euro może prowadzić działalność na terenie województwa, w którym znajduje się jego siedziba, oraz na terenie powiatów, w których znajdują się jego placówki wykonujące czynności bankowe, o których mowa w art. 6 ust. 1.
- 1b. Bank spółdzielczy posiadający kapitał założycielski o równowartości co najmniej 5 000 000 euro może prowadzić działalność na obszarze całego kraju.
2. Bank spółdzielczy, za zgodą banku zrzeszającego, z którym zawarł umowę zrzeszenia, może prowadzić działalność także na terenie powiatów sąsiadujących z terenem określonym w ust. 1 i ust. 1a. Działalność obejmująca inne powiaty niż sąsiadujące wymaga uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego.
3. W przypadku łączenia się banków spółdzielczych działających na różnych terenach, teren działania banku przejmującego ulega powiększeniu o teren działania banku przejętego w dniu połączenia.
4. Zmiana statutu banku spółdzielczego będąca wynikiem dostosowania terenu działania do terenu określonego w ust. 1 lub rozszerzenia terenu działania w związku z połączeniem, o którym mowa w ust. 3, nie wymaga zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego.
5. Ograniczeń, o których mowa w ust. 1a i 2, nie stosuje się do banku spółdzielczego będącego uczestnikiem systemu ochrony, w przypadku:

- 1) gdy bank ten jest stroną umowy o utworzeniu konsorcjum bankowego, z zastrzeżeniem, iż siedziba kredytobiorcy powinna znajdować się w zakresie działania przynajmniej jednego z uczestników konsorcjum;
- 2) udzielania kredytów jednostkom podporządkowanym bankowi zrzeszającemu w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 42 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.) lub jednostkom, na które bank zrzeszający wywiera znaczący wpływ w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 36 tej ustawy;
- 3) wykonywania czynności bankowych z członkami banku spółdzielczego;
- 4) wykonywania czynności bankowych z jednostką zarządzającą systemem ochrony.

(16) Art. 22a ust.1 Prawa bankowego

1. Zarząd banku składa się co najmniej z trzech osób fizycznych powoływanych i odwoływanych przez radę nadzorczą, z zastrzeżeniem art. 22b. Rada nadzorcza, powołując lub odwołując członków zarządu banku, uwzględnia ocenę spełnienia wymogów, o których mowa w art. 22aa.

(17) Art. 22a ust. 2 Prawa bankowego

2. Rada nadzorcza niezwłocznie po powołaniu zarządu i po dokonaniu zmiany jego składu przekazuje Komisji Nadzoru Finansowego informację o składzie zarządu i zmianie jego składu oraz wynikającą z oceny, o której mowa w ust. 1, informację o spełnieniu przez członków zarządu wymogów, o których mowa w art. 22aa. Rada nadzorcza informuje Komisję Nadzoru Finansowego także o zatwierdzeniu i zmianie wewnętrznego podziału kompetencji w zarządzie banku.

(18) Art. 45 Prawa spółdzielczego

- § 1. Rada składa się co najmniej z trzech członków wybranych stosownie do postanowień statutu przez walne zgromadzenie, zebranie przedstawicieli lub zebrania grup członkowskich.

(19) Art. 22a ust. 3 Prawa bankowego

3. Prezes zarządu kieruje pracami zarządu. Prezesowi zarządu podlega komórka audytu wewnętrznego.

(20) Art. 12 Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych (uchylony)